

“Türkiye’de Enflasyon Dinamikleri: Fırsatlar ve Riskler” Konferansı

Koç Üniversitesi–TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu (EAF), **10 Nisan 2015** Cuma günü, **9:30 – 12:00** saatleri arasında **“Türkiye’de Enflasyon Dinamikleri: Fırsatlar ve Riskler”** başlıklı bir konferans düzenledi.

Konferansta enflasyonla ilgili aşağıdaki kritik soruların yanıtları arandı.

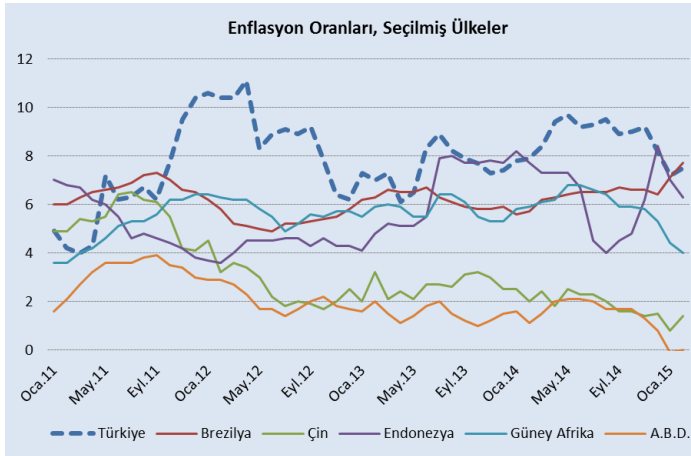
- ✓ Türkiye’de enflasyon ne kadar yapısal? Kuraklık gibi mikro dinamiklerin etkisi nedir?
- ✓ Kur geçişkenliğinin enflasyon üzerindeki etkisi ne orandadır?
- ✓ Enflasyon artışında uygulanan para politikasının etkisi ne kadardır?
- ✓ Dünyada enflasyon ne durumda? Türkiye enflasyon dinamiği ile bu anlamda ayrışıyor mu?
- ✓ Hedefin üzerinde seyreden yüksek enflasyonun Türkiye’deki yatırım ortamına ve Türkiye’nin rekabet gücüne etkisi ne olur?

TÜSİAD Neden Enflasyon Konusunu Ele Alıyor?

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı **Sayın Cansen Başaran-Symes’in** açılış konuşmasındaki satırbaşları aşağıdaki gibidir.

“Uzunca bir süredir, enflasyon, iktisadi politikanın, rekabet politikalarının büyümenin bir unsuru, bir engeli olmaktan çıkmıştı. Bugünkü enflasyon dinamiği ise yeniden büyümenin, rekabet gücünün potansiyel bir engeli olarak karşımızda duruyor. Üzülerek söylemeliyim ki, bu potansiyel risk bizi tedirgin ediyor.”

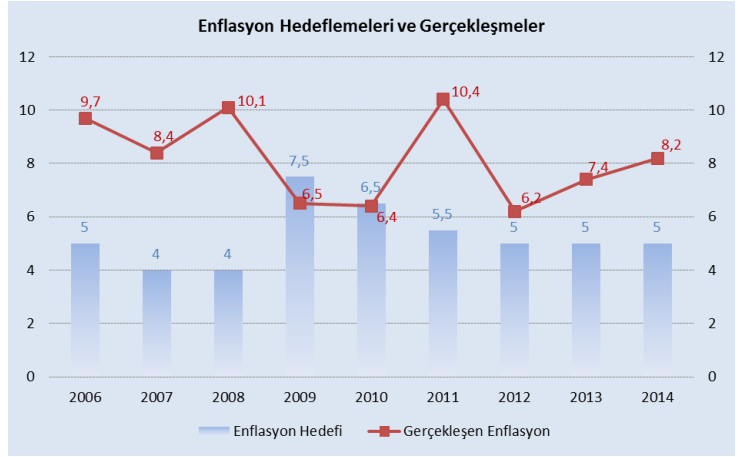
“Bugün tüm Dünya’nın deflasyonla mücadele ettiği bir ortamda Türkiye, düşük büyümeye ve yatırımlardaki düşüşe ek olarak bir de yüksek enflasyonla mücadele ediyor. Uluslararası karşılaştırmalarda da benzer ülkelerden kötü yönde ayrışıyor.”

“MANŞET ENFLASYON MANŞET ENFLASYONDUR”

Sonuçta, ekonomideki tüm iktisadi aktörlerin takip ettiği ve tüketim, yatırım ve tasarruf gibi iktisadi kararlarında dikkate aldığı manşet enflasyondur. ... Bu nedenle manşet enflasyonu hedeflemek ve bu enflasyon oranının dinamiklerini anlamaya çalışmak doğru olanıdır.”

“Enflasyon üzerindeki belirsizlik yüksek enflasyon dönemlerinde olduğu gibi, ‘geriye bakarak’ fiyatlama yapma alışkanlığına dönülmesi riskini beraberinde getiriyor. Ücret ve fiyatların geçmiş enflasyona bakarak belirlenmeye başlaması enflasyona atalet kazandırarak, yüksek seviyelerin kalıcı olmasına yol açabilir.”

“Enflasyon düzeyi geçtiğimiz 4 yıl boyunca hedef enflasyonların sürekli üzerinde seyretti. İş dünyası açısından enflasyon düşük ve tahmin edilebilir olduğu sürece zararsız bir değişkendir. Artan veya tahmin edilmesi mümkün olmayan bir enflasyon dinamiği rekabet gücünü sınırlar, daha yüksek bir enflasyon oranına neden olur, tüm diğer makro değişkenlerin tahminini de anlamsızlaştırır ve sonuç olarak ülkenin ekonomik itibarını bozar...”

Türkiye’de Enflasyonun Belirleyicileri Neler?

Sayın Sumru Altuğ, “Dünyada ve Türkiye’de Enflasyon Dinamikleri” başlıklı sunumunda Türkiye’de enflasyonun belirleyicileri olarak küresel faktörlerdense, yerel faktörlerin daha baskın olduğunu belirtmiştir.

“Yerel faktörler, arz yönlü faktörler, maliyet enflasyonu ve fiyatlama davranışları ya da endeksleme, ülkenin içinde bulunduğu konjonktür, ithal fiyatları ve kur geçişkenliği gibi faktörlerdir.”

Sayın Altuğ, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında özellikle Asya’da para politikasının ‘edilgen’ kaldığına dair politika tartışmalarına değinerek, Türkiye’de de benzer bir durumun söz konusu olabileceğine dikkat çekmiştir.

Beklentiler Enflasyonu Nasıl Şekillendiriyor?

Sayın Cem Çakmaklı, “Türkiye ve Brezilya’da Beklentilerin Enflasyon Tahminine Etkisi” başlıklı, Sayın Sumru Altuğ’la birlikte hazırladıkları çalışmayı paylaşmıştır. Sayın Çakmaklı, istatistiki modelin sonuçlarından önce, Türkiye’de enflasyon dinamiklerine dair bazı tespitlerde bulunmuştur. Bu çerçevede, enflasyonun yüksek seviyelerinin yanında oynaklığına dikkat çeken Sayın Çakmaklı, Türkiye’deki oynaklığın önemli bir kısmının mevsimsel hareketlerden kaynaklandığını ifade etmiştir.

“Türkiye’de 2004 sonrası ortalama yıllık enflasyon %8.2 olmuş ve enflasyondaki oynaklık %9.4 olarak gerçekleşmiştir.”

Sayın Çakmaklı, 2004 yılı sonrasında Enflasyon hedefi ve beklentiler arasında hemen hemen istikrarlı bir şekilde yaklaşık %2’lik bir fark oluştuğuna işaret etmiştir. Sayın Çakmaklı ayrıca, Brezilya’nın aksine Türkiye’de söz konusu sapmada ekonomik aktivite nedeniyle dalgalanmalar oluştuğuna dikkat çekmiştir.

“Enflasyonda Katılığın Yanında Bozulma var”

Panelistlerden Sayın Murat Üçer, enflasyon trendindeki bozulmaya dikkat çekmiş, bu bozulmada yalnızca gıda fiyatlarının etkisinin olmadığını, son yıllarda özellikle çekirdek enflasyonda da benzer bozulmaya işaret etmiştir.

Düşük ve istikrarlı enflasyon açısından, para politikasının tek başına etkili olamayacağını belirten Sayın Üçer, maliye politikası, gelirler politikası, makroihtiyati politikalar ve yapısal reformların para politikasına yeterince destek olmadığına dikkat çekmiştir.

Merkez Bankası’nın uyguladığı geleneksel olmayan para politikalarının, belirsizliğin yüksek olduğu küresel ortamda, kafa karışıklığı yarattığını ifade eden Sayın Üçer, bu dönemde enflasyon odaklı para politikası açısından kurallara bağlı net politikalar uygulanmasının daha doğru bir politika tercihi olduğunu aktarmıştır.

“Fiyat İstikrarı Büyüme Açısından Gerekli ama Yeterli Bir Koşul Değildir”

TÜSİAD’ın neden büyüme yerine enflasyon odaklı bir etkinlik düzenlediğine yönelik soru üzerine Sayın Üçer, büyüme için fiyat istikrarının kritik önemde bir faktör olduğunu belirtmiş, ancak kendi başına fiyat istikrarının elbette yeterli olmayacağını ifade etmiştir.

Panelin moderatörü Sayın Serhat Gürleyen ise, büyüme ve enflasyonun birbirini dışlayan unsurlar olmadığını ve TÜSİAD’ın bu etkinlik ile toplumda enflasyon duyarlılığını artırmak için önemli bir adım attığını belirtmiştir.

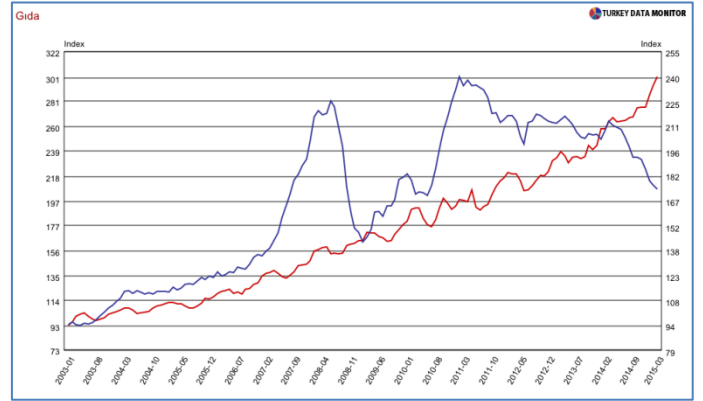
“Enflasyon Türkiye’nin Rekabet Gücünü Sınırlıyor”

Sayın Murat Üçer, Türkiye’nin rekabet gücünün kurdan değil yüksek enflasyon nedeniyle azaldığını vurgulamıştır. Sayın Serhat Gürleyen ise, bu çerçevede, rekabetin oluştuğu ortamda şirketlerin fiyatları aşağı çekerek enflasyonu düşürmeye katkı sağlayacağına değinmiştir.

“Türkiye’de Enflasyonun Kur Geçişgenliği ve Gıda Fiyatlarının Enflasyona Etkisini Tam Olarak Ölçemiyoruz”

Sayın Emre Deliveli, Türkiye’deki enflasyon dinamiklerine ilişkin değerlendirmelerini üç başlık altında paylaşmıştır. İlk olarak, Sayın Deliveli Türkiye’de enflasyonun kur geçişkenliği konusunda net bir bilginin olmadığını belirtmiştir. İkinci olarak Türkiye’deki gıda fiyatlarındaki hareketin anlaşılmasının güç olduğuna değinen Sayın Deliveli, Türkiye’nin gıda fiyatları açısından Dünya’nın geri kalanından ters yönde ayrıştığına dikkat çekmiştir.

Son olarak Sayın Deliveli, son yıllarda Türkiye’de azalan üretkenliğe karşılık reel ücretlerdeki artışa işaret ederek, bu durumun işletmeler tarafından fiyatlara yansıtıldığını ifade etmiştir.

“Reel Sektörde Katılıkların Olduğu Bir Ekonomide Merkez Bankası Politika Oluşturmaya Çalışıyor”

Sayın Sumru Altuğ, gıda fiyatlarının yüksek olmasında, altyapı, lojistik ve çiftçilerin beklentileri gibi birçok faktörün rol oynadığını belirterek, bu açıdan reel sektörde üretkenliğe odaklanmanın önemini vurgulamıştır. Sayın Altuğ, reel sektörde birtakım katılıkların olduğu ortamda, Merkez Bankası’nın politika geliştirdiğine işaret etmiştir. Bu bağlamda Sayın Altuğ, Merkez Bankası’nın uyguladığı para politikasının etkisinin sınırlı olmasının anlaşılabilir olduğunu ifade etmiştir. Söz konusu katılıkların ortadan kaldırılması için, başta eğitim alanında olmak üzere yapısal reform ihtiyacının altını çizmiştir.

“Düşük Enflasyon için Ekonomi Yönetiminde Koordinasyon Şart”

Sayın Murat Üçer, enflasyonla mücadele için arz ve talebin dengelenmesi gerektiğini hatırlatarak, bu anlamda talep yönetimi ve beklentilerin çözümlenmesinin önemini vurgulamıştır. Sayın Üçer, Merkez Bankası’nın politika araçları göz önünde bulundurularak, kalkınma ve büyüme gibi konuların tümüyle Merkez Bankası tarafından yüklenilmesinin gerçekçi olmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede Sayın Üçer, Merkez Bankası’nın Maliye Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığı’yla birlikte çalışmasının önemine dikkat çekmiştir.